

**Postavení a cíle TP v procesu přípravy a využití
dokumentů EU relevantních pro oblast interoperability
železničního systému.
Spolupráce se Správou železnic.**

Ing. Danuše Marusičová,
členka ES – Výzkum a Rychlá spojení a ES – INF TP IŽI

workshop

4. železniční balíček

a možná spolupráce TP se Správou železnic

Praha, 16.6.2020

Zaměření a cíle workshopu

Předpokládám, že v předcházejících prezentacích jste se dozvěděli o stávajícím stavu a novinkách v oblastech týkajících se mj. činností:

- **RISC** – Railway Interoperability and Safety Committee (Výbor pro interoperabilitu a bezpečnost) – návrhy na úpravu legislativy EU v oblasti železniční interoperability,
- **4. železniční balíček** – přijatá legislativa EU a její transpozice do národní legislativy,
- **ERA** – EU Agency for Railways (Evropská agentura pro železnice) – mj. schvaluje nyní všechny záměry týkající se interoperabilních sítí včetně kolejových vozidel a to systémem One-Stop-Shop,

takže moje prezentace, jak uvádí i její nadpis, je zaměřena na postavení a cíle NTP IŽI v procesu přípravy a využití dokumentů EU relevantních pro oblast interoperability železničního systému s využitím spolupráce mezi NTP IŽI a Správou železnic.

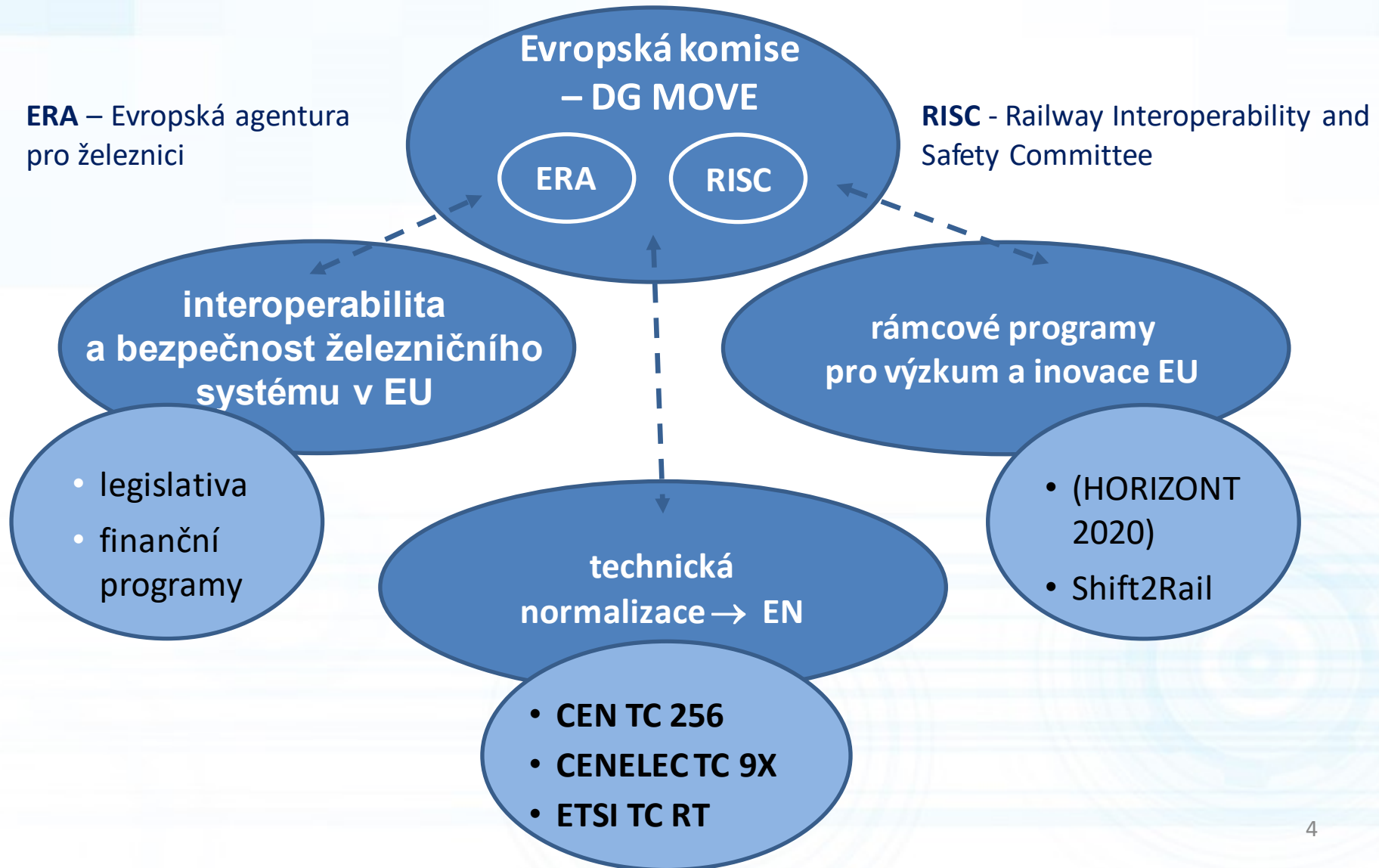
Definice železniční interoperability

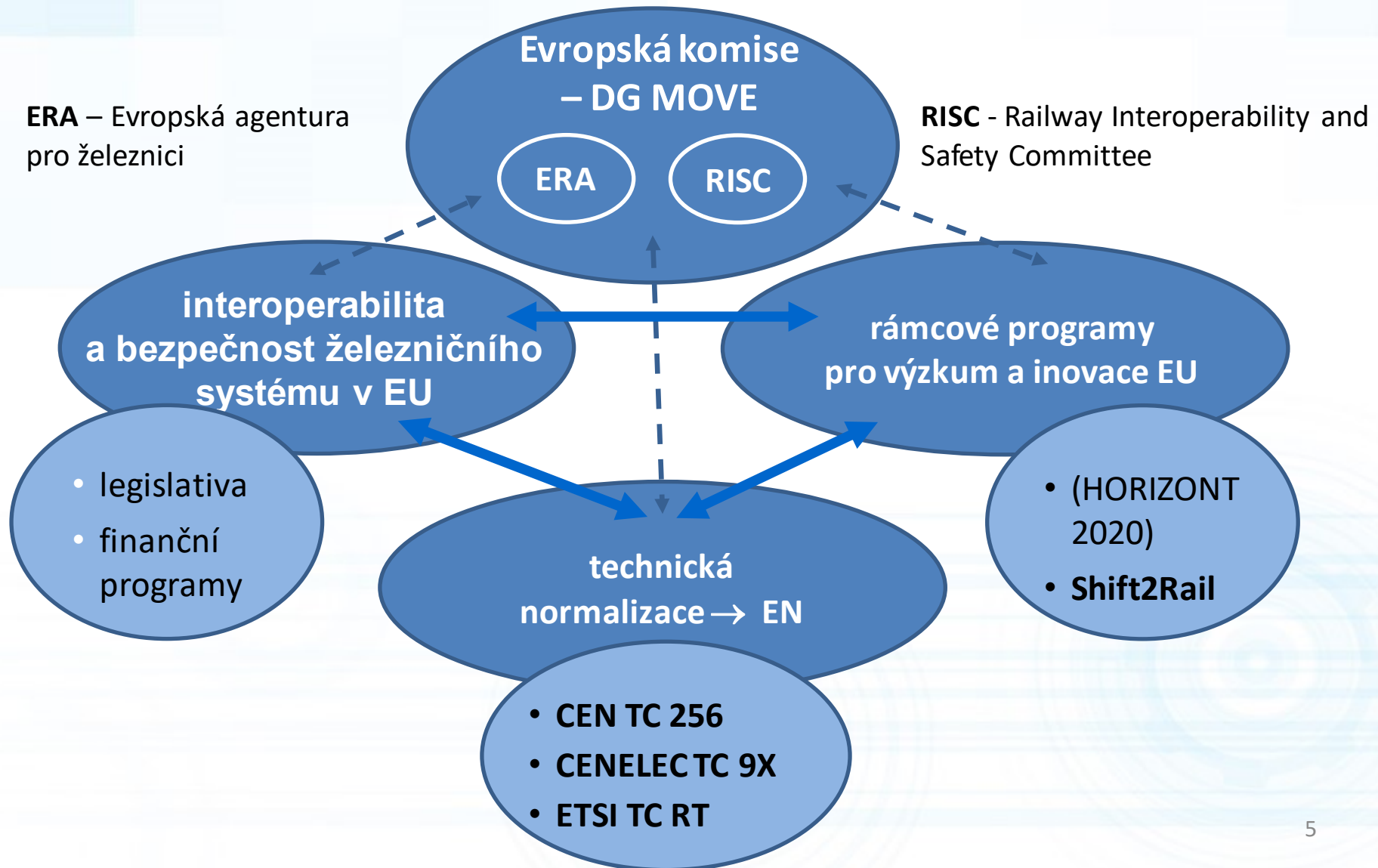
„Schopnost železničního systému umožnit **bezpečný a nepřerušovaný provoz vlaků** dosahujících stanovených úrovní výkonnosti. Tato schopnost je založena na všech předpisových, technických a provozních podmínkách, které musí být dodrženy v zájmu splnění základních požadavků.“

Interoperabilita na železnici ve smyslu této definice, uvedené ve směrnici Evropského Parlamentu a Rady (EU) o interoperabilitě transevropských železničních systémů – **konvenčního** a **vysokorychlostního**, znamená kompatibilitu vozidel a infrastruktury, jakož i komunikačních a informačních systémů různých účastníků železničního provozu.

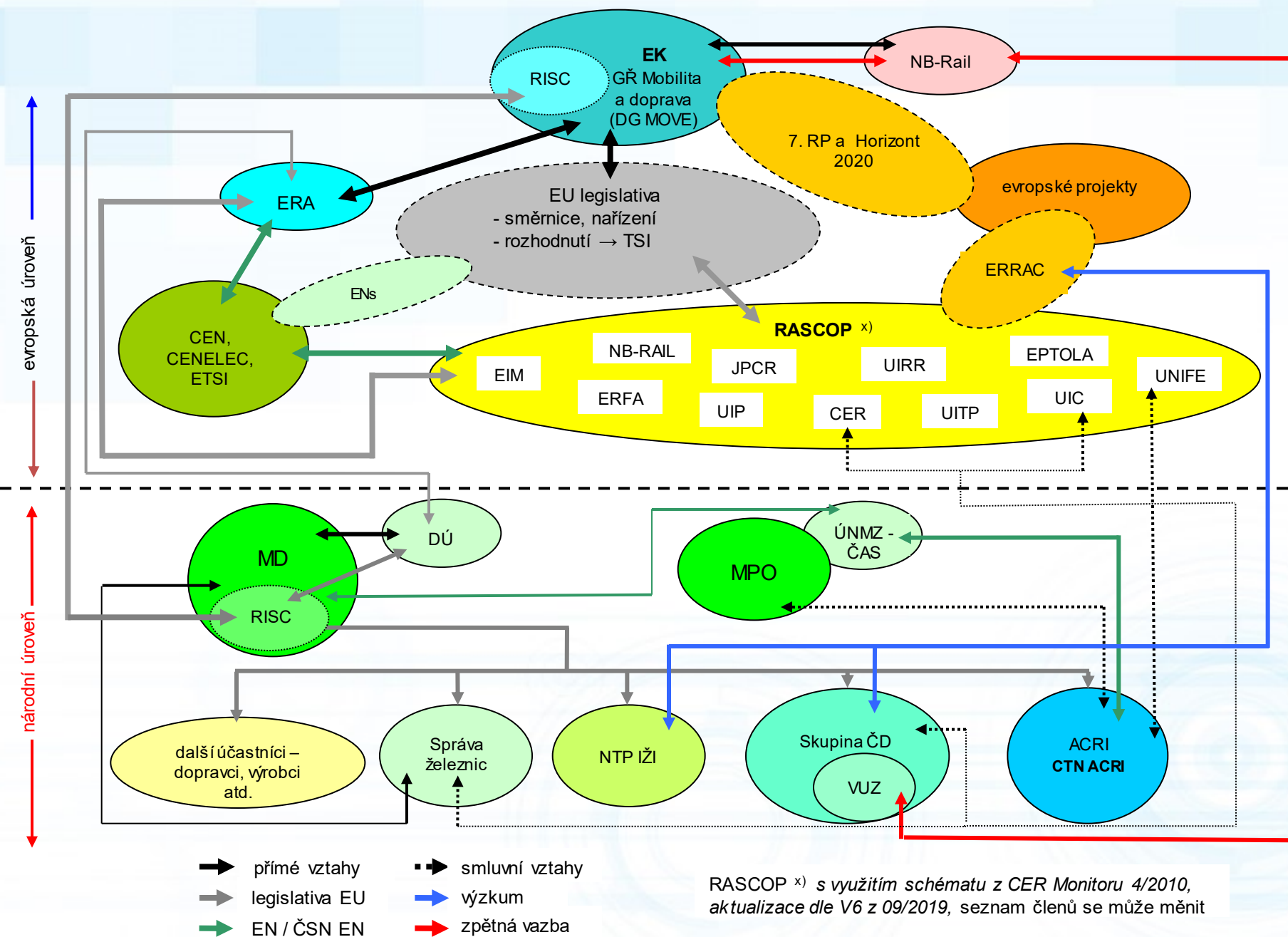
Vztahy mezi železniční interoperabilitou, technickou normalizací a výzkumem v rámci EU

Vztahy mezi železniční interoperabilitou, technickou normalizací a výzkumem v rámci EU

Připomínkování evropské legislativy o interoperabilitě v ES / ČR

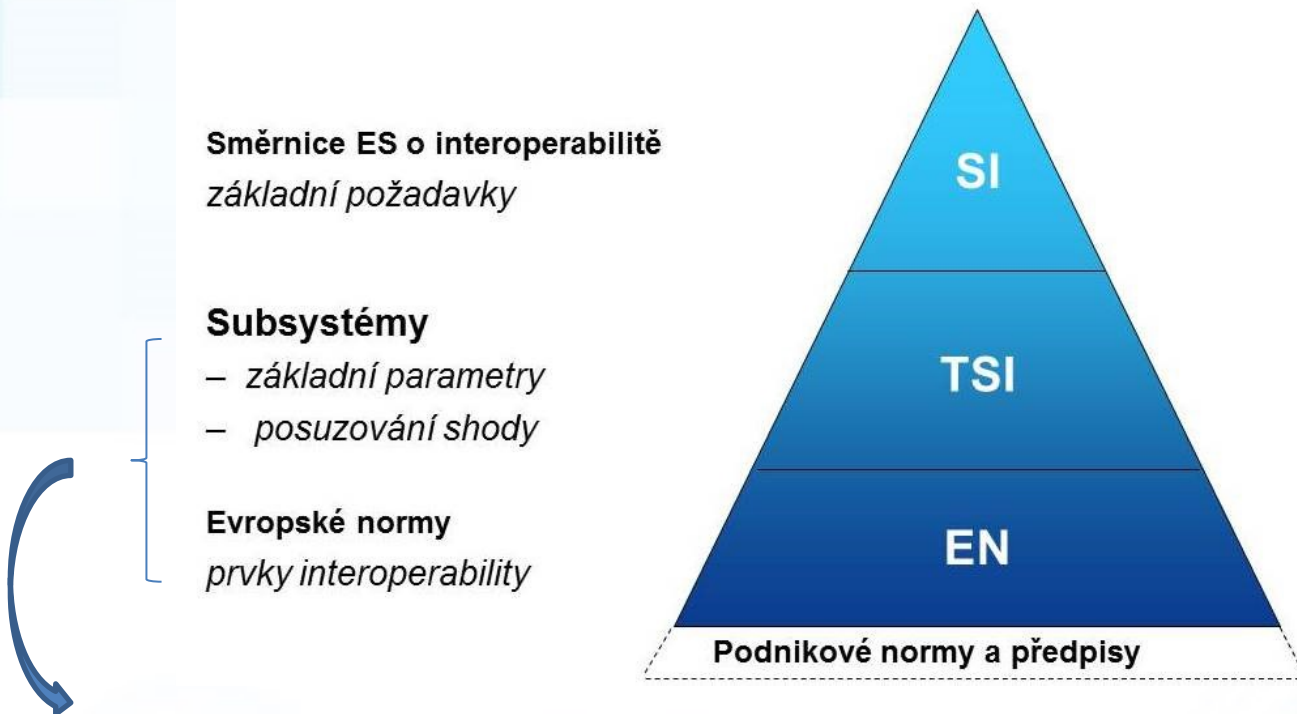
RASCOP (Rail Standardisation Coordination Platform for Europe)

účastníci: CER, EIM, EPTTOLA, ERFA, JPCR, NB-Rail, UIC, UIP, UIRR, UITP, UNIFE

CER	The Community of European Railway and Infrastructure Companies <i>Společenství evropských železnic a infrastrukturních podniků</i>
EIM	European Rail Infrastructure Managers <i>Evropští manažeři infrastruktury</i>
EPTTOLA	The European Passenger Train and Traction Operating Lessors' Association <i>Evropská asociace osobních vlaků a pronajímatelů trakčních prostředků</i>
ERFA	The European Rail Freight Association <i>Evropské asociace pro železniční nákladní dopravu</i>
JPCR	The CEN/CENELEC/ETSI Joint Programming Committee Rail <i>Společný programovací železniční výbor pro (koordinaci) CEN/CENELEC/ETSI</i>
NB-Rail	NB-Rail Association <i>Asociace notifikovaných osob (oznámených subjektů pro železniční výrobky a systémy)</i>
UIC	Union Internationale des Chemins de fer/International Union of Railways <i>Mezinárodní železniční unie</i>
UIP (Rail)	UIP - International Union of Wagon Keepers (Rail) <i>Mezinárodní unie vlastníků nákladních vagonů</i>
UIRR	International Union for Road-Rail Combined Transport <i>Mezinárodní unie pro kombinovanou dopravu silnice-železnice</i>
UITP	Union Internationale des Transports Publics/International Association of Public Transport <i>Mezinárodní asociace veřejné dopravy</i>
UNIFE	The Association of the European Rail Industry <i>Asociace evropského železničního průmyslu</i>

organizace/institute nově zařazené začátkem roku 2018 oproti stavu v roce 2010
do GBR (Group of Representative Bodies)

Interoperabilita – směrnice ES → TSI → EN

Evropská komise v souladu se záměry EU dosáhnout interoperability evropského železničního systému přijímá pro CEN, CENELEC a ETSI mandáty pro přípravu EN zaměřených na konkrétní oblast; např. mandáty:

- **M/483 – Rail Interoperability** vydaný k podpoře směrnice 2008/57/ES o interoperabilitě železničního systému ve Společenství
- **M/486 – European standardisation bodies in the field of urban transport**

Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI) a technické normy (TN)

TSI vychází z příslušné směrnice o interoperabilitě evropského železničního systému a směrnice o bezpečnosti železnic jako dokument Komise EU jako

- ✓ **nařízení** – závazné a platné pro všechny členské státy EU nebo
- ✓ **rozhodnutí** – závazné a platné pro určené adresáty

Obvyklý standardní obsah TSI:

Zdůvodnění + text nařízení/rozhodnutí

- **PŘÍLOHA** (popis obsahu TSI)
 1. Úvod
 2. Definice a oblast působnosti subsystému
 3. Základní požadavky
 4. Popis subsystému
 5. Prvky interoperability
 6. Posuzování shody prvků interoperability a ES ověřování subsystémů
 7. Uplatňování příslušného TSI

Dodatky (A, B, ...), které mj. obsahují:

- Seznam otevřených bodů
- Zvláštní případy
- **Seznam referenčních norem/normativních dokumentů** majících vztah k dané TSI

Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI) a technické normy (TN)

TSI vychází z příslušné směrnice o interoperabilitě evropského železničního systému a směrnice o bezpečnosti železnic jako dokument Komise EU

- ✓ **nařízení** – závazné a platné pro všechny členské státy EU nebo
- ✓ **rozhodnutí** – závazné a platné pro určené adresátv

Obvyklý standardní obsah TSI:

Zdůvodnění + text nařízení/rozhodnutí

- **PŘÍLOHA** (popis obsahu TSI)
 1. Úvod
 2. Definice a oblast působnosti subsystému
 3. Základní požadavky
 4. Popis subsystému
 5. Prvky interoperability
 6. Posuzování shody prvků interoperability a ES ověřc
 7. Uplatňování příslušného TSI

Dodatky (A, B, ...), které mj. obsahují:

- Seznam otevřených bodů
- Zvláštní případy
- **Seznam referenčních norem/normativních dokumentů** majících vztah k dané TSI

Technické specifikace pro interoperabilitu (TSI) a technické normy (TN)

TSI vychází z příslušné směrnice o interoperabilitě evropského železničního systému a směrnice o bezpečnosti železnic jako dokument Komise EU

- ✓ **nařízení** – závazné a platné pro všechny členské státy EU nebo
- ✓ **rozhodnutí** – závazné a platné pro určené adresátv

Obvyklý standardní obsah TSI:

Zdůvodnění + text nařízení/rozhodnutí

- **PŘÍLOHA** (popis obsahu TSI)
 1. Úvod
 2. Definice a oblast působnosti subsystému
 3. Základní požadavky
 4. Popis subsystému
 5. Prvky interoperability
 6. Posuzování shody prvků interoperability a ES ověřc
 7. Uplatňování příslušného TSI

Dodatky (A, B, ...), které mj. obsahují:

- Seznam otevřených bodů
- Zvláštní případy
- **Seznam referenčních norem/normativních dokumentů** majících vztah k dané TSI

Jak administrativně řešit úpravu TSI pokud dojde „jen“ ke změně v referenčních normách/normativních dokumentech tak, aby se závaznost vztahovala vždy na aktuální normativní dokument ?

Spolupráce mezi evropskými a mezinárodními technickými normalizační institucemi a organizacemi v oblasti železničních TN

- ✓ Spolupráce mezi **CENELEC TC 9X** „Electrical and electronic applications for railways“ a **IEC TC 9** „Electrical equipment and systems for railways“ je již dlouhodobá, řada norem se často v obou technických komisích projednává i paralelně.
- ✓ Spolupráce mezi **CEN TC 256** „Railway applications“ a **ISO TC 269** „Railway applications“ začala brzy po založení ISO TC 269 koncem roku 2012.
- ✓ Spolupráce **CEN/CENELEC a UIC** byla podepsána 9.11.2018 v Bruselu. Úzká spolupráce mezi CEN, CENELEC a UIC využívá rozsáhlých odborných znalostí každé organizace při vývoji technických norem EU nebo UIC - IRS (International Railway Solution - mezinárodní železničních řešení), které z velké části novelizují i původní UIC normy „Leaflets“. Např. v březnu 2019 vydalo UIC
 - **IRS 60662** Railway Application - High speed - Maintenance of High Speed Lines
 - **IRS 60673** Implementation of a High-Speed Railway design Phasenahrazujících z velké části původní UIC zprávu 520 z roku 2010.

Technická normalizace v ČR – legislativa 2/1

- Zákon č. 96/1964 Sb., o technické normalizaci a vyhláška Úřadu pro normalizaci a měření č. 97/1964 Sb., kterou se provádí zákon o technické normalizaci, zavedly 3 druhy norem: státní norma (ČSN), oborová norma (ON), podniková norma (PN).
- Do roku 1997 upravoval technickou normalizaci zákon č. 142/1991 Sb., o československých technických normách, ve znění zákona č. 632/1992 Sb. Podle novely tohoto zákona pozbyly 31. 12. 1993 platnosti všechny ON. Ty z ON, které řešily technické požadavky důležité v celonárodním měřítku, byly převedeny na ČSN, ty které řešily problematiku úzce oborovou, byly převedeny na firmy nebo zrušeny. Mezi ON patřily i technické normy železnic (TNŽ), které jsou dnes považovány za podnikové předpisy.
- S účinností od 1.10.2017 byla změnou zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, založena **Česká agentura pro standardizaci (ČAS)** jako státní příspěvková organizace. Jejím zřizovatelem je ÚNMZ, který nadále působí jako národní normalizační orgán, tj. zastupuje ČR v evropských a světových normalizačních organizacích.
- **Od 1.1.2018 je ČAS pověřen vykonávat činnosti spojené se zabezpečováním tvorby, vydáváním a distribucí technických norem** – <http://www.agentura-cas.cz/> .

Technická normalizace v ČR – legislativa 2/2

- V zajištění tohoto úkolu pomáhají ČAS :
 - **CTN** – Centra technické normalizace, síť spolupracujících subjektů, které na základě smlouvy s ČAS zajišťují normalizační činnost v celém procesu tvorby technické normy jak norem mezinárodních a evropských, tak i původních českých TN.
 - **TNK** – Technické normalizační komise - odborné poradní orgány ČAS bez právní subjektivity, které komplexně posuzují problematiku normalizace ve vymezeném rozsahu oboru jejich působnosti a poskytují součinnost pro CTN a zpracovatele příslušných normalizačních úkolů/projektů - <http://www.agentura-cas.cz/clenove-tnk>.
 - **Techničtí experti** delegovaní podniky/institucemi do evropských nebo mezinárodních pracovních skupin (WG) technických komisí (TC) pro tvorbu TN na základě jejich zájmu, souhlasu ÚNMZ/ČAS a souhlasu příslušné zahraniční normalizační organizace.

Pro železniční dopravu je ve vztahu k TSI významné **CTN ACRI**, které na základě smlouvy s ÚNMZ/ČAS zajišťuje především TN spadající pod

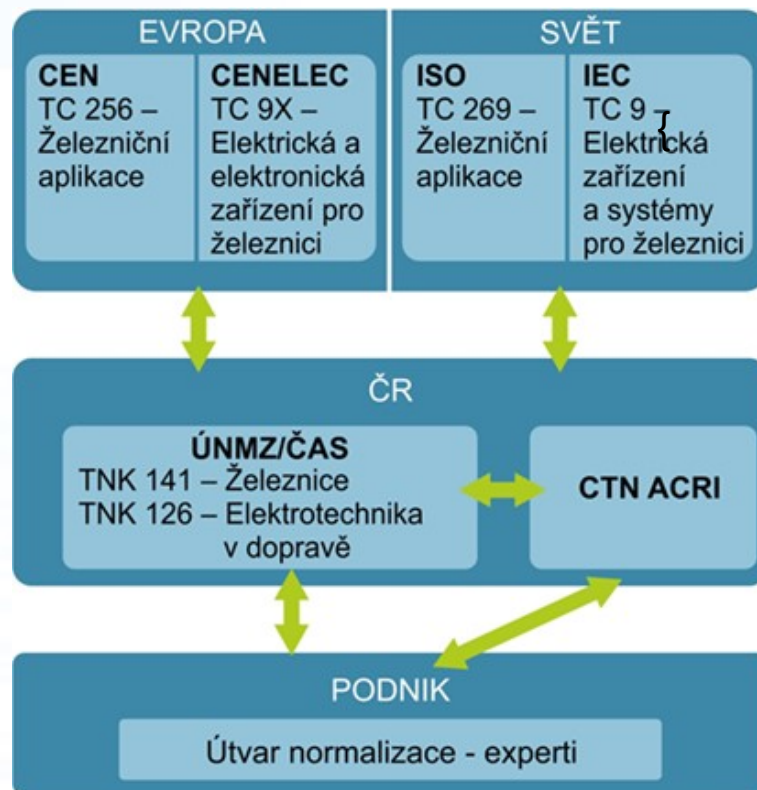
- **TNK 126** Elektrotechnika v dopravě a
- **TNK 141** Železnice; výjimečně pak na základě dohody mezi ÚNMZ a CTN ACRI i některé „původní“ ČSN z oblasti železničního stavitelství, např. ČSN 73 6380 „Železniční přejezdy a přechody“ apod.

Technická normalizace v ČR – zásady přípravy a schvalování normy

- Zásada od vstupu ČSR (dnes ČR) do EU – evropské normy musí v ČR nabýt účinnosti nejpozději do 6 měsíců od vydání EN, vydává se ve 3 oficiálních verzích: anglické, francouzské, německé), překlad do češtiny (v ČR z anglické verze) má stejný status jako oficiální verze.
- Do systému českých norem se přejímají **vyhlášením ve Věstníku ÚNMZ**
 - **převzetím originálu** (česky jen titulní strana) nebo
 - **překladem**; někdy podle finančních možností ÚNMZ/ČAS nejdříve převzetím originálu a až následně překladem, jako normy ČSN EN, ČSN EN ISO, ČSN ISO ...
<http://www.unmz.cz/urad/informacni-portal-unmz>,
<http://www.nlnorm.cz/ehn/kategorie/112> **harmonizované normy pro sektor Evropský železniční systém** (vysokorychlostní i konvenční) ve smyslu Provděcího rozhodnutí Komise (EU) 2020/453 ze dne 27. března 2020 o harmonizovaných normách pro produkty železniční dopravy
- S ohledem na rozšiřování platnosti TSI v evropské železniční síti je snižován počet „čistých“ ČSN (v případě novely nebo tvorby nové ČSN musíme mít souhlas příslušné evropské normalizační instituce – CEN, CENELEC, ETSI).

Technická normalizace v oblasti železniční dopravy

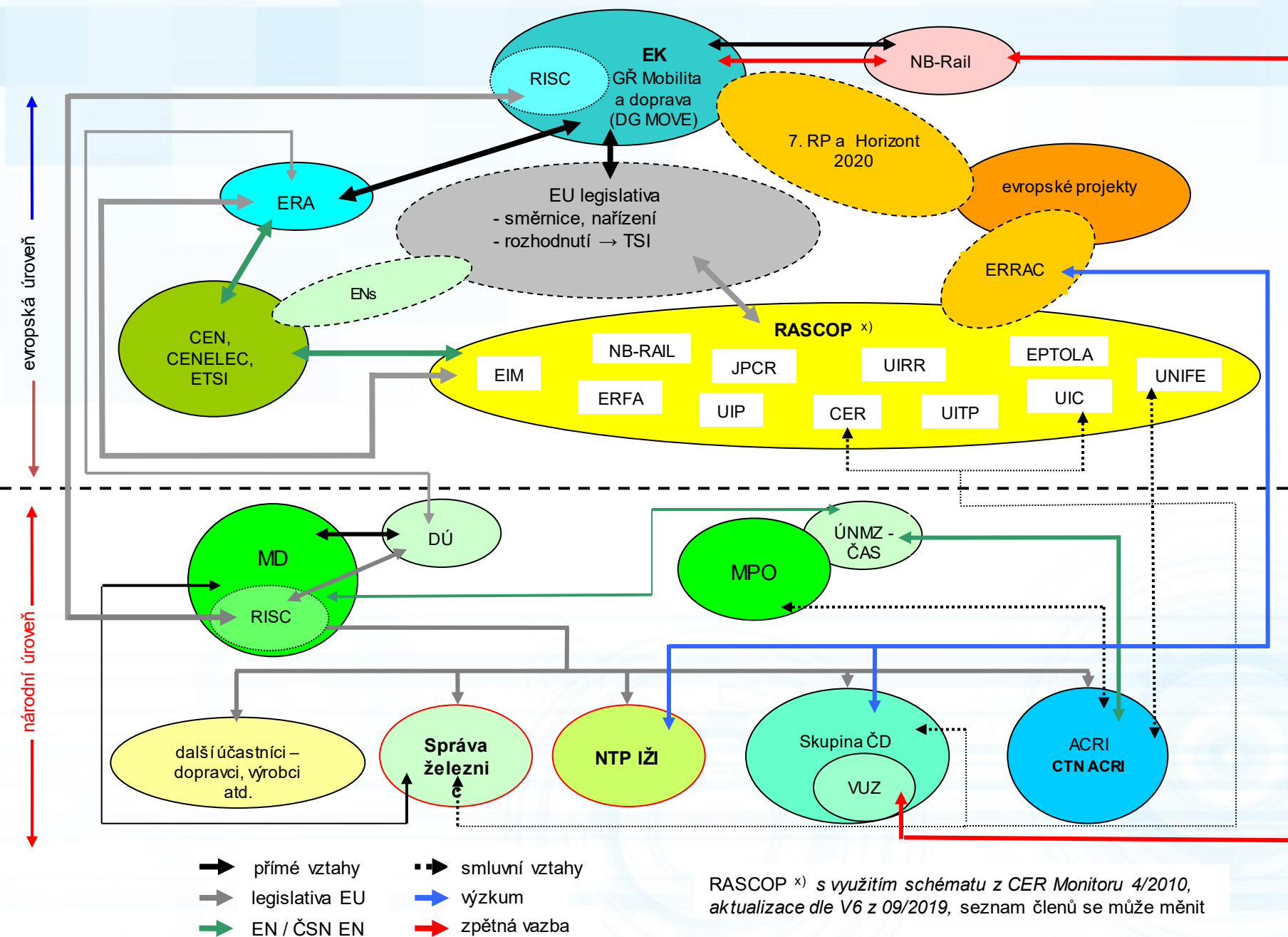
Následující schéma představuje hlavní normalizační instituce připravující technické normy pro oblast železniční dopravy v Evropě, ve světě a v České republice. Pro úplnost je třeba doplnit i ETSI (European Telecommunications Standards Institute), kde se nyní řeší náhrada GSM-R za FRMS (Future Rail Mobile Communications System (FRMS))

CTN ACRI

- ✓ pravidelně posílá informace od ÚNMZ/ČAS členům TNK 126 a 141
- ✓ min. 1 x ročně ve spolupráci s ČAS připravuje pro členy TNK a další zájemce ACRI akademii – novinky v TN
- ✓ 2 x ročně publikuje novinky a změny v TN v časopise NŽT Nová železniční technika
- ✓ za svoje působení připravila více jak 350 normativních dokumentů

Připomínkování evropské legislativy o interoperabilitě v ES / ČR

Postavení a cíle NTP IŽI v procesu přípravy a využití dokumentů EU relevantních pro oblast interoperability železničního systému

Návrh spolupráce mezi NTP IŽI a Správou železnic – vzájemné předávání informací a připomínek k nim týkajících se oblastí **(červeně jsou uvedeny nejasnosti, které je třeba prodiskutovat):**

- **Národní legislativa** – transpozice 4. ŽB do národní legislativy vč. novely dotčených vyhlášek k Zákonu o dráhách – *je IŽI členem pracovní skupiny MD?*
- **Legislativa EU** v oblasti Interoperability evropského železničního systému vč. upozornění na vydání legislativy v Úředním věstníku EU (OJEU)
- **RISC** – informace před a po jednání RISC ze strany SŽ, připomínky ze strany IŽI – *v řešení s Odborem mezinárodních vztahů SŽ od konce února 2020, zatím běží dobře – včera info od SŽ – EK odsouhlasila pro ČR posun transpozice EU 798/2016 z 16.6.2020 na **31.10.2020***
- **ERA** – kdo ze strany SŽ jedná s ERA, *je ze strany IŽI někdo v kontaktu s ERA?*
- **NB-Rail** – *kdo je ze strany IŽI zapojen do činnosti NB-Rail - VUZ?*
- **Technické normy** – CTN ACR – viz str. 15
- *UIC – bude se uvádět do spolupráce se SŽ? Závisí i na postupu jednání o spolupráci mezi IŽI a UIC (týdenní internetové info UIC doporučuji posílat všem ES IŽI, zatím dostávám od ČD)*

Doporučení:

- ✓ Zpracovat přehled aktivního zapojení 8 ES IŽI a vedení IŽI do shora uvedených oblastí
- ✓ Navrhnout kontaktní osoby ze strany SŽ i IŽI pro shora uvedenou spolupráci, mít *(pokud už není)* u IŽI centrální uložení IŽI pro výměnu informací mezi SŽ a IŽI Připravit návrh dohody mezi SŽ a IŽI o vzájemné výměně informací ve shora uvedených oblastech včetně termínu pro schválení

Cíl: Zvýšení vzájemné informovanosti, zvýšení odbornosti, úspora času, posílení významu IŽI¹⁸

Děkuji vám za pozornost